

HÁRMAS-KÖRÖS

© HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT ©

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
C S E R N U S M I H Á L Y
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endröd, Széchenyi u. 2. sz.

H I R D E T É S E K E T
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

BÉKEN ÉS IGAZSÁGON ALAPULÓ ÚJ RENDRÖK BESZÉLT A PÁPA

A fegyverek és tanácskozások zajába beleszólt Krisztus földi helytartója és az emberibb életért vívódó, vérző világnak pünkösdi üzenetet küldött.

Hangoztatta, hogy az Isten által valamennyi ember számára teremtett javak az igazság és felebaráti szeretet tanításai szerint valamennyi embernek egyenlőképpen rendelkezésére álljanak, hogy így termékeny békét hozhassanak az emberek számára és ne legyenek előidézői az állandó bizonytalanság állapotának, a harcoknak és a féltékeny vetélkedésnek. Majd a földi javak használatának kérdésével összefüggésben a munkakérdésről is szólt.

A munka elsősorban a munkaadók és a munkások joga és kötelessége. Ha azonban ők nem tudják betölteni feladatukat az államnak joga van kezébe venni a munka szabályozását és felosztását.

Végül a család jelentőségét méltatta a pápa. A család a nemzet nagyságának és hatalmának termékeny alapja.

A magántulajdont szabályozó törvénynek a családi élet tökéletesebbé tételére kell irányulniok.

Bár csak ezek az elvek irányítanak a jelenlegi küzdelemből születendő, a békén és igazságon alapuló új rend megszervezését, amelyet a világ már sóvárogva vár, — fejezte be üzenetét a pápa és apostoli áldást adott az egész világnak.

Igazságos vagyoneosztás a munka megszervezése, a család megerősítése s békén és igazságon alapuló

új rend: ezek minden nép, minden ember sóvárgásának tárgyai, és Krisztus földi helytartója ennek az örök emberi vágyakozás-

nak adott hangot és kifejezést, midőn azokat az isteni tanítótekinély erejével a vajudó világ zajába kiállította

Hóman Bálint

m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter e napokban tért vissza két hetes kárpátaljai és erdélyi körutjáról. Kultuszminiszterünk sorra meglátogatta a nagyobb helyeket és fontosabb művelődési központokat, hogy személyes tapasztalatai után dönthessen a megoldásra való közoktatásügyi kérdésekről! A tudós minisztert egész körútján nagy szeretettel fogadta a felszabadult részek lakossága. Nagy feltűnést és őszinte örömet keltett azon ténye, hogy feleségével együtt résztvett a székely nép híres csiksomlyói buscján. Visszafelé jövet résztvett, mint a Kormányzó Úr képviselője — az első korozsvári kormánygyűlés doktrínáztatásán, ahol nagy tetszéssel fogadott beszédei nem ismertette körútjának benyomásait. „Bejártam az ország keleti részét — mondotta Hóman — Ungvártól Besztercétg és Sepsiszentgyörgyig és mindenütt a szeretetet éreztem sugározni felém és Magyarország felé. Ez a szeretet, bizalom és megértés, amely a magyarság vezetői iránt felismerhető volt mindenkiben, azt hiszem, a gyümölcse annak a munkának, amelyet mi az elmúlt huszonekét év alatt igaz szándékkal és jó szívvvel végeztünk. Ez a gyümölcs azonban még nem érett meg és csak akkor érik meg, ha ki tudjuk küszöbölni a magyar életből mindazt, ami a magyart a magyartól elválasztja. Erélyes helytállásra, egységes magatartásra, együttes harcra van szüksége ennek a népnek, hogy elérje azt, amit el kell érnie. Ki kell vetnünk magunkból mindenkit, aki visszavonást szit. Meg kell bélyegezni azokat, akik az elválasztó mozzanatokat kiélezik és akik a meg nem értés és illojalitás állapontjára helyezkednek. Hangoskodó jelszavakkal nagy célokat elérni nem lehet. Az anyaországból jött magyarok tanuljanak az erdélyi, felvidéki és délvidéki magyarok.

Lent, a Székelyföldön tanultam meg,

hogy a magyarok kitartók, elszántak, egységesek tudtak lenni... A visszaszerzett földet és népet meg is kell tartanunk. Most kell megmutatni az egész világ-

nak, hogy valóban méltók és képesek vagyunk e földön az uralomra, az államvezetésre, s velünk együttélő népek irányítására, a nyugati művelődés védelmére, gyarapítására, fejlesztésére, immár ezeréves történelmi hivatásunk továbbí betöltésére. Most kell megmutatnunk, hogy megvan bennünk ehhez az erő, a törekvés és képesség, az önmérséklet és aldozatkézség, önfegyelem és munkaképesség, kötelességérzet és hivatástudat történelmi feladatunk megoldásához. Megszivlelésül és tanulságul közöltük e mélyen átértett, bölcs irányító szavakat.

Bárdossy László

miniszterelnök az elmúlt héten nagy olasz barátunknál tett tisztelegő látogatást. A külpolitikai új események, a balkáni villámháboru eredményei, a délvidék felszabadulásával együttjáró határmegállapítások problémái személyes tárgyalást igényeltek.

Nemcsak az olasz és budapesti, de a német lapok is nagyjelentőségű eseménynek könyvelték el Mussolini és Bárdossy több órás tanácskozását. A rendkívül szívélyes és barátságos fogadtatás részletes eredményeiről nem nyilatkoztak sem olasz, sem magyar részről, annak valóságát csak a közeli idők tényei és változásai ismertetik. Hogy a római találkozó újabb jelentős lépést jelent a magyarság erősödésének, politikai, gazdasági és régi területe fokozatos visszaszerzésének rohamos iramában, azt Bárdossy miniszterelnök nyilatkozatában is sejtethetjük:

„Olaszországi utamról — mondotta a miniszterelnök — a legjobb benyomásokkal térek vissza. Különösen örömmel láttam, hogy a hivatalos körök csakugy, mint a lakosság legkülönbözőbb rétegei állandóan elhalmoztak barátságuk és szeretetük egészen spontán megnyilatkozó jeleivel. Jól tudom, hogy

mindez annak a népnek szólt, amelyet Itália mindig hű barátjának ismert. Megbeszéléseim, amelyeket Olaszország nagy vezérével, a Duceval folytattam, mindvégig a hárombatalmi paktum építő szellemében, a legteljesebb összhangban folytak le.“

Kiegészíti ezt Bárdossy miniszterelnök Ciano gróf olasz külügyminiszterhez intézett táviratának utolsó sorai: „Boldog vagyok, hogy alkalmam lehetett Nagyméltóságoddal találkozni és biztosítom, hogy

hálával fogok mindenkor visszagondolni h a z á m iránti barátságának újabb jeleire.“

Az „összhang“ és „hála“ — az együttérzés, közös megbecsülés, párhuzamos együlthaladás, egymás jogainak és törekvéseinek méltányos elősegítéséből fejlődik ki. A magyar hűség, aldozatkész barátság, végsőkig következetes kitartás — méltán kívánhatja és igényli a hasonló érzelmeket és tettekben nyilvánuló magatartást. Ezt láttuk a multban és reméljük a jövőben is.

E bizakodásunk most sem lesz meddő, mint azt a gróf Cianohoz közelálló Telegrapho nagytekinélyű olasz lap is sejtett: „Magyarország, amelyet a természetellenes módon megnövelt

jugoszláv állam megakadályozott a b b a n, hogy használja az Adriai-tenger felé vezető hagyományos és régi utat, a baráti Olaszország részéről testvéri barátságra és teljes megértésre számíthat.“

A „hála“ e baráti megértésnek szól. Ugy érezzük, hogy régi történelmi jogaink, a páriszkörnyéki békék megcsonkításának hosszú és igazságtalan terhe és elszenvéde, az „első angol-blokád“ idején mutatott bátor kiállásunk, s most az új világháboruba tanusított következetes, nyílt magatartásunk után — mást nem is várhattunk.

Innen-onnan

Róma. Alig dühögött ki Bár-dossy miniszterelnök vonata az olasz főváros feldiszített pályaudvaráról, már is újabb magyar vendéget jelent az olasz sajtó. Vitéz Bartha Károly honvédelmi miniszter látogatta meg a baráti olasz hadsereg főparancsnokát. Magától értetődően bensőséges szivélyesség jellemezte a festvéries fogadtatást. Örömmel közöljük, hogy honvédelmi miniszterünk feleségével együtt külön kihallgatáson jelent meg XII. Pius pápa előtt is. Jólesik olvasnunk, hogy a magyar kormány tagjai hűséges lojalitással és gyermeki bizalmas szeretettel kopogtatnak a Vatikán kapuján, ahol a magyarság önzetlen, legnagyobb barátja atyai jóssággal és kitüntető kedvességgel fogadja a magyar nép hivatott képviselőit. Amióta Szent István koronát kért és kapott Krisztus akkori helytartójától, azóta a Pápák nagy megértéssel, fel nem becsülhető erkölcsi segítséggel és legnehezebb idejében is óriási anyagi támogatással gyámolították „Mária Országát”. Illő dolog ezt látni, tudni és nem feledni.

Vilmos német császárt is eltemették. A temetésen képviseltette magát Hitler és Horthy kormányzó urunk is. A német katonaság díszcsapatai tisztelegtek egykori hatalmas uruk koporsójánál. Megható volt a régi német hadsereg öreg tábornokainak részvéte az egykori legfőbb hadur előtt. Sic transit gloria mundi...

Anglia erős hadsereggel bevonult hadviselő társának gyarmati birtokába: Szíriába. Az angol miniszterelnök szerint a német inváziót és innen a közeli gyarmatok elvesztését akarta megelőzni. Kitünt, hogy német csapatok sehol sem voltak a francia gyarmaton. A francia kormány tiltakozott az angolok betörése ellen és csapataival erős ellenállást fejt ki az angol előretöréssel szemben.

Kréta szigetének gyors elfoglalása után — új támaszpontjaikról — kemény támadást intéznek a német repülők Alexandria és Hajfa kikötője ellen. Legközelebb újabb meglepetéseket várhatnak az angolok.

Olaszország most ünnepelte háboruba lépésének egy éves fordulóját. Mussolini, az olasz nép vezére hatalmas beszédben világította meg az olasz nép áldozatos küzdelmeit, s a már is látható eredményt — az Adriai tenger teljes megtisztításával és olasz uralmának biztosításával. Biztos győzelmet és fényes jövőt ígért népének, amely feledtetni fogja — az átmeneti keletafrikai áldozatokat és veszteséget is. Az északafrikai győztes sikerek további folytatását várhatják. A magyar nép őszinte együttérzéssel várja

és reméli a baráti olasz nemzet világhatalmi kifejlődését.

Radocsay László igazságügy-miniszter nagyjelentőségű törvényjavaslatokat terjesztett a képviselőház elé. A parlament már meg is kezdte tárgyalását a kivételes hatalom meghosszabbításáról szóló

javaslatnak. Rövidesen letárgyalja a fajvédelmi, az Ügyvédi Kamara keresztény és nemzeti szellemének biztosításáról szóló, a felségsértés, ázadás, valamint a súlyos büntettek előkészítésének büntetéséről szóló törvényjavaslatot.

Nagy ünnepet ült

a Magyar Élet Párt békésmegyei nagyválasztmánya, elmuult vasárnapon. A párt országos elnöke: Lukács Béla titkos tanácsos jött le hozzánk, hogy közvetlenül lássa a megyei szervezet működését és tájékoztassa a nagyválasztmányon keresztül vármegyénk népét a mai fontos kül- és belpolitikai helyzetről. Megbecsülésünket láthattuk abból, hogy az országos pártelnök részletes és alapos felvilágosítást adott azokról a fontos kérdésekről is, amelyek azóta a képviselőházban már jórészen tárgyalás alá is vettek.

A vármegye politikai vezetőinek színe-java és a megye MÉP képviselői is résztvettek a nagysikerű békéscsabai vármegyei gyűlésen. Ott láttuk dr. vitéz Márky Barna vezetése alatt a megye főtisztviselőit, s a társadalom valamennyi rétegének vezető egyéniségeit.

A nagyválasztmányi ülést vármegyénk közszerepében álló főispánja

bácsai Beliczey Miklós nyitotta meg a Hiszekegy elmondása után. Szeretettel üdvözölte vitéz Lukács Béla országos pártelnököt, valamint az összes megjelenteket. Ragyogó beszédében a főispán kidomborította, hogy ezekben az időkben valamennyien őrségen állunk. Rendkívüli időkben élünk. A sorsdöntő történelmi idők több munkát, fokozottabb kötelességteljesítést parancsol. Kötelességünk, hogy a mai idők konzekvenciáját levonjuk abban, hogy kiküszöböljünk minden olyan gondolatot, mely magyart a magyartól elválaszthat.

Békés vármegyének és népének az a hite — mondotta a főispán —, hogy nehéz megye vagyunk. Erre azt mondom: A mi vármegyénket lakja a legigénytelenebb és a legmunkabiróbb nép. (Nagy taps) A mi vármegyénkben — emelte fel a hangját a főispán — nem tudott gyökeret verni semmiféle felforgató eszme. Békés vármegye népe a kormány mögött áll. Vármegyénk népe szorgalmával és fáradhatatlan munkájával felnőtt a nagy események mellé. Ez a nép jelentős tényezője a jobb magyar jövő kialakulásának. Ezután arról beszélt a főispán, hogy Békés vármegye népének vérévé vált a szegedi gondolat. A szegedi gondolat — mondotta — azt a politikáját jelenti, amely tettekkel szolgálja a

magyar népet. Szociális politikát jelent, olyat mely elmegy a nemzet teherbíró képességének a végső határáig. Keresztény és magyar politikát jelent a szegedi gondolat. Ez az európai politika, melylyel élünk, állunk, vagy elbukunk. Azért jöttünk össze — fejezte be nagyhatású szavait a főispán —, hogy erőt merítsünk a további munkára. Nem szabad megállnunk mert a megállás olyan nyitva hagyott kaput jelent, amelyen be-suranhat a magyar élet tolvaja. Dolgozzunk tovább az ország és a nemzet boldogulásáért.

Lelkes éljenzés és nagy taps fogadta a főispán szavait. A jelen voltak hosszasan ünnepelték a főispánt, aki után dr. Biró Zoltán vármegyei MÉP titkár a kormánynak azokat az intézkedéseit ismertette, melyek a vármegyét érintették. Beszédéből kitűnt, hogy az elmúlt két esztendőben mintegy 4 millió pengőt juttatott a kormány Békés vármegyének az építő munka folytatására, különböző szolgáltatások címén.

vitéz Lukács Béla országos pártelnök beszéde

Ezután vitéz Lukács Béla országos pártelnök emelkedett szó-lásra. Mindenekelőtt hangsúlyozta nem lepte meg, hogy a gyűlésen olyan sokan vettek részt, nem lepte meg a zsúfolt terem, mert jól tudta, hogy Békés vármegyében egyszerű pártszervezet van. A miniszterelnök üdvözlését tolmácsolta, majd külpolitikai kérdésekre tért át.

Európai középhatalom vagyunk — mondta — szükséges, hogy külpolitikai kérdésekkel foglalkozunk. Az ország négyezer meg-növekedése megszilárdította a tengely létjogosultságát. A tengely iránti barátság azonban nem vezetett volna a kívánt és elért eredményhez, ha mi nem tudtuk volna elvégezni mindazt, amit elvégeztünk s nem állítjuk fel egyszerű hadseregünket. (Lelkes éljenzés, a hallgatóság melegen ünnepli a honvédséget). A nemzeti hadsereg fejlesztését — mondotta vitéz Lukács Béla — mindenki akarta. Darányi Kálmán Győrben 1 milliárdos programot tűzött ki és az igazság az, hogy az egy-milliárdos programból 3 és fél milliárdos program lett. Mind-ezt akkor tettük, amikor a szociális feladatok teljesítését sem hanyagolhattuk el. Nem tagadható el, hogy a kormány előrelátóan segítse öka t.

pénzügyi politikát folytatott, mely lehetővé tette a problémák megoldását.

Sorsforduló előtt állunk

Amikor az alkotmányfejlődés kérdéséről szölok — folytatta beszédét Lukács Béla — mindenek előtt leszögezem, hogy nem az alkotmány reformjáról, hanem fejlődéséről van szó. A magyar alkotmány ezer éven át sokszor változott, de mindig úgy, hogy magyar jellege mindig megmaradt. Sorsforduló előtt állunk. Arra kell ügyelnünk, hogy az ősi magyar jellem kidomborodjon. Alkotmányunkon csak olyan változtatást eszközölhetünk, mely az ősi magyar alkotmány reformjának és magyar lényegének megfelel.

Mivel több

önálló egzisztenciát!

A másik generális kérdés a föld problémája. Nem közömbös — emelte fel a hangját Lukács Béla —, hogy a magyar földet kik birtokolják. Nyilvánvaló, a kormánynak politikai intenciója az, hogy a magyar földet olyan megosztásba hozzuk, hogy minél több önálló egzisztenciát alakítsunk. A földnélküli munkásság reménnyel nézhet a jövő elé.

A mi országunkban nyolcszáz-ezer zsidó és kétszáz-ezer keverék él.

Rámutatott arra, hogy az eddigi zsidó törvények értelmében zsidó nem tarthat meg földet. Hangsúlyozta, hogy további intézkedésekre van szükség.

Ragyogó, s lelkeket lebilincselő beszéde végén vitéz Lukács Béla a jövő elé vetett pillantást.

— Ha rend, fegyelem és nyugalom lesz továbbra is, ha meg lesz a bizalom és a hűség, akkor elérjük a szebb jövőt, melyért valamennyien dolgozunk.

Hosszantartó taps követte vitéz Lukács Béla beszédét. A hallgatóság szünni nem akaró lelkesedéssel ünnepelte az országos pártelnököt, akinek a főispán mondott köszönetet beszédéért.

Utána dr. Bencs Zoltán országgyűlési képviselő mondott határozásbeszédet.

A nagyválasztmányi ülést dr. Galli Károly választókerületi MÉP elnök szavai zárták be.

A végig lelkes hangulatu vármegyei nagyválasztmányi gyűlés a Himnusz éneklésével fejeződött be.

Telepítés. Dr. Nagy János, a földmivelésügyi miniszterium telepítési osztályának gazdasági felügyelője június 12-én Endrődön és Csanádapácán felülvizsgálta a nagyváradi Káptalan csökmői birtokára jelentkező egyének gazdasági helyzetét és érdemességének indokait. Az endrődi 54 jelentkező közül többen visszaléptek, többeket visszautasított a vizsgálatot nagy szakértelemmel és páratlan tárgyilagossággal végző felügyelő. Végeredményben 26 endrődi földműves vált be „a gazdasági sorozáson.” Szerencsések lesznek. Is-

KATOLIKUS AKCIÓ

A Jézus Szive engesztelése

Amikor az Üdvözítő e világra jött, az emberek hidegen fogadták. Sajátjába jött, de nem talált nyugvó helyet övéi között.

Igen, mondhatjuk Prohászka püspök gyönyörű szavaival: „Jöttél Uram és hideg volt itt Neked; jöttél és láttad az elesett országot, veszendő lelkek szomorú tanyáit. Jöttél és diadalmasan tudtad, hogy Nálad van az örök ország. Nem országot keresni hanem országot osztogatni jöttél!”

Az Úr Jézus most is itt van közöttünk. Minden szentmisében újra leszáll és közöttünk időzik oltárainkon a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Most is látja az elesett országot, a hideg, vagy közömbös lelkeket és Szive teli van szomorúsággal, amikor oly nehezen fogadják be Őt. Amint fájt Neki a betlehemi mellőztetés és a későbbi üldözések, éppen úgy fáj Neki ma is a hivek elmaradása, vagy közömbös közlekedése, de még jobban bántja Őt, ha ugyanazt az ellenséges érzületet tapasztalja, mikor készek voltak Őt keresztre vinni.

Az Üdvözítőt engesztelnünk, vigasztalnunk kell! A legnagyobb vigasztalás reá nézve, ha azt az országot, amelyet isteni Szívében magával hoz, befogadjuk. Ezt az

állandó fohászt kell megvalósítanunk: Jézus Szentséges Szive, jöjjön el a Te országod — azért, hogy szívünket alkalmassá tesszük Jézus szent elveinek, isteni uralmának a befogadására.

Jézus Szive országát magában előkészítik az elsőpénteki áldozók. Ők teszik jóvá mindazt a lanyhaságot, közömbösséget, hidegséget és bántalmat, melyet az Üdvözítő Szentséges Szive szenvedett Betlehemtől kezdve a Kálváriáig, az utolsó vacsora termétől annak a templomnak, kápolnának az oltáráig, amelynél Ők első pénteken szívükbe fogadják.

Mily fonséges látvány Jézus isteni tekintete előtt, ha reá tekint a földre és látja, miképpen indulnak meg a hivek a hónapok elsőpéntekén és az egész föld kekségén milliók, meg milliók Reá gondolnak és minden parancs nélkül, szeretetből engesztelni akarják Őt szentáldozásaikkal.

Mi is tegyünk eleget Jézus Szive kívánságának, engeszteljük Őt, vegyük a szívünkbe, alapítsuk meg az Ő országát magunkban és környezetünkben, de biztosítsuk magunknak a kilenc hónapi ájtatossággal az örök hajlékunkat is.

Éppen Pétert választotta Jézus

Érdekes dolog, hogy az Üdvözítő épp Szent Pétert választotta ki apostolai fejévé és földi helytartójává.

Jézus Szent János evangelistát szerette a legjobban valamennyi tanítványai közül és mgszem őt tette meg az Egyház fejévé. Jakab apostol Szűz Mária révén rokona volt Krisztusnak és nem őt választotta. Szent Pál a legtanultabb valamennyi apostol között és Jézus mégis mellőzte.

Mintha csak azt akarta volna hirdetni, hogy nem a barátság, nem a rokonság, de nem is az emberi tudás lesz alapja az Egyháznak, hanem maga az isteni mindenhatóság fog örködni mellette.

Tudjuk, hogy Péter tanulatlan halászember volt, tudjuk, hogy nagyot vétkezett: megtagadta Krisztust. És mégis őt választotta Jézus. Kimutatta vele, hogy a pápa hatalma nem a pápa személyes érdemétől, képességétől és érényeitől függ. A pápa mellett Krisztus isteni ereje áll. Ő megalapította Egyházát s nem bízhatta azt az emberi erőre, gyengeségre, szélségre. Ha Krisztus azt akarta, hogy az Ő Egyháza üdvözítse az embereket és az igazságot hir-

desse, akkor feltétlenül oda kell állnia mellé és isteni erejével keresztülvinnie, hogy az meg ne tántorodjék és mindig az igazságot hirdesse.

Mi is ott voltunk...

Áldozócsütörtökön leány nap volt Orosházán. 300 Kalász lány gyűlt össze testvéri találkozóra és biznyságtételre, hogy van még igazi értékes leány: aki dolgos kezű és értelmes szavú, dalos ajku és tiszta szívű...

Büszkeséggel irhatjuk, hogy résztvett ezen a gyönyörű gyűlésen az endrődi leányok színejava. Kora reggel teherautón indult el közel ötven lány lelkesen, hogy még nagyobb lelkesedéssel állhassanak be abba a szemetleket gyönyörködtető hatalmas körmenetbe, melyben az összegyűlt egyenruhás lányok vonultak az orosházi templomba, hogy először is az Ur Jézust köszöntsék. A szentmise alatt a 300 lány közösen imádkozta a szentmise egyes főrészeit magyarul és tiszta szívből énekelték a legszebb énekeket, de olyan szépen, hogy az orosházi hivek nem győztek bi-

zonykodni, hogy ők még ilyen szép szentmisét soha nem hallottak.

Szentmise után az Alföld szálóló disztermét zsufolásig megtöltő előkelő közönség előtt tartották meg a diszgyűlést, melynek keretében Bulla Eta, Mészáros Luca, Dinya Mária és Varju Viktória endrődi Kalász lányok katekizmus verseny bemutatón vettek részt. Olyan értelmesen, ügyesen feleltek meg Libor István gádorosi plebános ur kérdéseire, hogy a hallgatóság szünni nem akaró tappsal fejezte ki elismerését tudásukért.

Délután pedig a ligeti sporttelepen volt nagy bemutató előadás ahol ugyancsak nagy tapsot kaptak az endrődi lányok a bemutatott két csoport táncukért.

Este azzal a boldog érzéssel jött haza ez a lelkes leány sereg, hogy úgy a megjelent többi lányegyesületek, mint az orosházi közönség előtt elismerést és megbecsülést vívtak ki.

Katekizmus verseny

Hallottunk már a sportnak és tudásnak különféle versenyeiről, de még arról keveset, hogy valaki a katekizmus kérdéseit és feleleteit tanulná azzal a céllal, hogy verseny keretében összemérje tudását másokkal...

No, ha még ilyent nem hallottunk, most hallunk és olvasunk, a Katolikus Leányok Országos Szövetségének vagy röviden a Kalász tagjai országos és Endrődön is megtették azt. A Kalász tagjai mintegy félevesi munka és készület után kiléptek a nyilvánosság elé és bebizonyították céljuk komolyságát. Apátplebános Ur elnökletével és Illésy Mária tanárnő, az egyházmegyei leányegyesületek titkárnőjének jelenlétében meg is indult a nemes verseny május 20-án. Megható volt látni a lányok nemes áldozatkészességét, mely a nagy munkaidőben is talált módot arra, hogy jelenlehessenek a tudás versenynapján. Volt olyan is köztük, aki félben hagyva tanyai munkáját 12 kilométert gyalogolt be a faluba csak azért, hogy ő is emelje a vizsga értékét. És öröm volt hallgatni a lányok feleletét. Az értelmes, gyors és találó válaszok meggyőzték a vizsgáztatókat és jelenlevő érdeklődőket arról, hogy félvezen keresztül valóban komoly munkát végeztek.

A versenyen a következők vettek részt: Bulla Etelka, Mészáros Luca, Timár Mária, Dinya Mária, Gyuricza Margit, Véha Irma, Gellai Mária, Varju Ilona Varju Margit.

A versenyző lányok vizsgájuk után szép és értékes jutalomban részesültek. E helyen mondunk köszönetet a lányok jószágos és gondos szüleinek akik elengedték, sőt küldték is leányaikat a Kalász egyesületbe, hogy ott valóban tiszta szívű, dolgos kezű, vidám kedvű lányok s majd gondos család anyákká képezhessék magukat.

Egyházi híradás

XII. Pius Pápa 55 percig tartó külön kihallgatáson fogadta Bárdossy László miniszterelnököt római látogatása alkalmával. A Szentatya melegen érdeklődött a Magyarországot érintő időszerű kérdések iránt és különleges atyai szeretétének adott kifejezést azon kijelentésével, hogy a Budapesti Eucharisztikus Kongresszus fényes napjainak emlékét szeretettel őrizi szívében.

A pápai kihallgatás után Bárdossy miniszterelnök Maglione biborosállamtitkárnál tett látogatást, aki még az nap viszonzta miniszterelnökünk tisztelő látogatását a szentszéki magyar követségen.

A nagyváradi püspökség betöltéséről szóló váradi és pesti újsághír nem bizonyult igaznak. Már közleményünk végén meggyeztünk, hogy „illetékes hely megerősítését nem olvastuk”. Akkori kétségünk indokolt volt. Valószínű, hogy a délvidék végleges rendezés után kerül sor a nagyváradi-szatmári egyházmegyék szétválasztására és az új püspökök kinevezésére. Bárdossy László miniszterelnök római látogatása bizonyára siettetni a döntést.

Dr. Lindenberger János apostoli kormányzó urunk június 22-én tölti be 72 életévét. Főpásztorunkért születésnapja alkalmával az endrődi katolikusok is hűséges szeretettel imádkoznak.

Dr. Beöthy György apátkanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő f. évben nem tud eljönni a polgári iskolai magánvizsgálatokra. A jószágos, megértő pedagógus elmaradását nagyon sajnálják magántanulóink. A vizsgálatok elnökéül Ring Vince debreceni polgári iskolai igazgatót delegálta a főtanfelügyelő ur. Szívesen várjuk.

Szivgárdisták! Figyelem! Június 20-án Jézus Szent Szive ünnepén közös szentgyónás és szentáldozáshoz járulnak a szivgárda régi és mostani tagjai is! A Szent Sziv vár mindnyájatokat. Eljőjön mindenki.

Templombúcsú. Jézus Szive ünnepét követő vasárnapon — június 22-én reggel 7 órakor búcsus-körmenetben indulunk a gyó-

mai templomba, s ott közös szent-áldozással hódolunk az Isteni Szív előtt. Férfiak se szégyeljék a részvételt. Jézus megérdemel egy kis törődést.

Kondorostanyai templomunk búcsúját — Szent László — ünnepén: június 27-én tartjuk. A búcsús-körmenet reggel 5 órakor indul.

Hitbuzgalmi egyesületek. Szent Ferenc III. rendje június 15-én d. u. fél 4 órakor-, az Ol-táregyesület június 22-én délután fél 4 órakor, a Jézus Szive Szövetség Női-csoportja június 29-én délután fél 4 órakor, a Leányegyesületek július 3-án este fél 7 órakor, a Férfi-Liga június 5-én este fél 7 órakor tartja havi ajtatósságát.

A **Szivgárdisták** július havi szentgyónásukat július 3-án d. u. órakor végzik.

Gazdák! Munkások! Figyelem! Régi szokás szerint Szent Péter és Pál ünnepén: június 29-én, délelőtt 10 órakor kezdődő nagymisén a Szentlélek Uristen áldását kérjük a kezdődő aratási munkálatokra. Illő és üdvös, hogy a minden áldást osztogató Istent hűséges, imádságos lélekkel kérjük verejtékes munkánk megáldására. A gazda, földműves és munkásegységek tagjai testületileg vonuljanak fel a hagyományos szép ünnepségre. Ne felejtjük, hogy egy nap is elég ahhoz, hogy tönkremenjen és elpusztuljon egész évi munkánk eredménye. Kérjük egy szívvvel és egy akarattal a Gondviselő Istent, távolítsa el tőlünk minden veszélyt és csapást.

Ne vigyük tulzásba a munkaszünetek bevezetését. Hat napi munka után pihenőre van szüksége embernek, állatnak egyaránt. Száz és száz gazda nem enged dolgoztatni birtokán és egy kapavágással sincs hátrányban vásárnap és ünnepnapokon dolgozó hétköznapiakon piacokon és vásárokon tekergető szomszédjai mögött. Azt se feledjük el, hogy az Uristent nem lehet megrövidíteni a mindenkit kötelező imádás és engesztelő könyörgés elsikkasztásával. Ha keresztények vagyunk, ne fogyatékos és Isten parancsait sértő életmódot folytassunk. Isten parancsa kötelez mindenkit fenn is, falun is: „megemlékezzél arról, hogy az Urnapját megszenteljed!”

Külterületi szentmisék. Június 15-én a Szent Imre és Polyákalmi kápolna iskolákban, június 22-én a varjasi iskolákban, június 29-én az öregkerti kápolna iskolákban, július 6-án a nagylaposi kápolna iskolákban, július 13-án az öregkerti Szent Imre iskolában, július 20-án a csejti iskolában, július 27-én a Polyákalmi kápolna iskolában mutatunk be szentmiséket.

Betegeink szentségekkel való ellátását belterületen június 30-án, külterületen július 1-én végzük.

Értékes tartalmú filmeket a magyar mozikba

A „Magyar Katolikus Akció” által a mozik és színház megtisztításáért indított mozgalomhoz legyen szabad néhány szerény megjegyzést fűznöm, melyek megítélésén szerint alkalmasak arra, hogy a mozgalmat kiszélesítsék.

A mozgalom igen időszerű és szükséges. Akkor amikor egész Európában a nemzeti öncéluság és nemzeti önérték fejlesztését írják a zászlókra jelszónak, nem lehet megengedni, hogy a keresztény Magyarország mozijaiban és színpadain a régi liberális világ erkölcsi felfogásának izlése szerint írt darabokat vigyenek a közönség elé.

Szerintem nem lehet ott megállni, hogy a filmeket osztályozzuk, mert a közönség, mely életét úgy állította be, hogy a hét bizonyos délutánján vagy délutánjain elmegy szökött szórakozó helyére nem igen nézi, hogy mit adnak, hanem tekintet nélkül a darab tartalmára és értékére elmegy, hogy idejét eltöltse és a mindennapi élet gondjaitól egy pár órára szabaduljon. Legfeljebb annyit mond az előadás után, hogy a múlt heti jobb vagy rosszabb volt.

Szerény nézetem szerint első sorban már a filmgyártást kellene irányítani, illetve arra szorítani, hogy csakis megfelelő tartalmu és irányu scénáriumokat vigyenek a felvevő gép elé. Nem a már kész filmeket kellene cenzurálni, hanem már magát a scénáriumot kellene vizsgálni, hogy a közönség elé vihető-e s amelyik nem üti meg a mértéket annak felvételét sem kellene engedélyezni. Igaz, hogy ez csak a magyar filmeknél lehetséges, de így biztosítani lehetne, hogy csakis értékes, tartalmas filmekkel jöjjenek a közönség elé.

Másodszor az írókat pályadíjak kitűzésével arra kellene serkenteni, hogy megfelelő tárgyú scénáriumokat irjanak. A magyar történelem olyan gazdag és bőséges anyagot ad, hogy abból a magyar filmgyártást évekre el lehetne látni megfelelő scénáriumokkal.

Az Árpád-házi királyok, a Hunyadiak, Rákóczyak kora olyan gazdag eseményekben, hogy ezeknek filmjei nemcsak az országban hanem külföldön is a legnagyobb siker reményével indulhatnának.

A magyar szentek legendáinak és életének feldolgozása pedig az egész katolikus világ érdeklődésével találkozna. Filmre lehetne vinni nagyjaink életét így Pázmányt, Széchényit, Kossuthot.

Tekintettel az ilyen tartalmú filmek óriási paedagógiai értékére ezeknek gyártását első sorban

a kultusz-kormányzatnak kellene szorgalmazni és elősegíteni. Neki kellene az írókat ilyen tartalmu scénáriumok írására pályadíjjal és egyéb kedvezményekkel buzdítani.

A filmcenzurát gyakorló jelenlegi bizottságban az egyház képviselőinek megfelelő számú helyet kellene biztosítani.

Nem állhat meg ezzel szemben az az ellenvetés, hogy a közönség izlése más tartalmu filmeket kíván, mert első sorban a közönség mikor elmegy a mozgóképszínházba rendesen csak mások kiitkájára megy el; soha sem tudja, hogy mit fog ott kapni, másodszor ha a fent említett témák közül bármelyiket dolgozzák is fel, a közönség még a leggyátrább kivitelezés esetén is többet mértené belőle, mint pl. „Tom-Mix” eszeveszett száguldozásából és lövöldözéséből.

A sokat hangoztatott kialakulóban levő „új Magyarország” csak akkor lesz életképes, ha annak kereszténysége nem szorítkozik csupán az anyakönyvi kivonatok vizsgálatára, hanem kellő gondoskodás történik arról is, hogy az életnek minden vonatkozásában így a szórakozásban is érvényesüljön a hit tanításain alapuló keresztény életfelfogás.

Dr. M. A.

„Pártoljuk a katolikust”

30 évvel ezelőtt vagy talán régebben is mikor jelen sorok írójának mellére boldogult Majláth püspök feltűzte a kongreganista érmet akkor midőn az avatás után visszamentünk a kongregációs terembe — mely akkor a budapesti Jezuita rendház Horánszki utca földszintjén volt — lejött közzénk P. Bangha és a következőket mondotta: „Fiuk jól vessétek lelketekbe, hogy a kongreganistának a Mária tisztelet után a legnagyobb kötelessége pártolni a katolikust.”

Akkor indította meg a Pater nagy mozgalmát a katolikus sajtóért az ő utasítására mi kis diákok iskolába menet vagy jövet bementünk egymás után sorba az utvonalkba eső trafikokba és kértük az „Alkotmányt” és az „Új lapot”. Persze nem volt, de mi másnap, harmadnap újra és újra bementünk és kértük. Végre meguntak és volt. Milyen örömmel referáltuk a Páternek, hogy már ebben és ebben a trafikban árulják a katolikus lapot.

Azóta sok idő telt el a kong-

reganista fiuk szétszéledtek, ki tudja hányan élnek közülök a Pater is elment és most mikor emlékét minden módon megörökíteni akarják, nem volna-e célszerű a fenti jelszavát „Pártoljátok a katolikust” felújítani.

Az életet hivatalos intézkedések egész sorával igyekeznek keresztényesíteni, nem kellene ezt első sorban nekünk katolikusoknak a saját véreinkkel szemben hatályosabbá tenni.

Katolikus ember csak katolikus kereskedőtől vásároljon, csak katolikus orvos és ügyvéd szolgáltat vegye igénybe.

De honnan tudjuk, hogy ki a sok kereskedő közül a katolikus. Erre egy egyszerű mód lenne. A katolikus embernek ajtaja felé egy kis keresztet kellene kifüggeszteni vagy esetleg más jelvényt. Ezen jelvényeket a plébánia hivataloknak kellene megfelelő ellenőrzés mellett kiadni.

A jelvényeket egyszerű olcsó, de izléses kivitelben kellene elkészíttetni egységesen az egész országban és önköltségi áron az igénylőknek rendelkezésére bocsájtani.

Igy azt hiszem nagyon elő lehetne mozdítani a katolikusoknak összefogását és megerősödését.

Mert hiába hozunk mi törvényes intézkedéseket a zsidók ellen, ha mi mégis csak hozzájuk fordulunk és nekik fizetünk, akkor amikor ugyanazt katolikustól is megkaphatjuk és pénzünkkel egy katolikus testvérünknek megerősödését segíthetjük elő.

Ugyancsak Péter Bangha szájából hallottam egyszer „A katolikusoknak csak katolikust kell támogatni, mert csak így tudják függetleníteni magukat a zsidók befolyásra alól.” Dr. Müller Antal

Nagy férfiak a Szent miséről

Ozánam Frigyes, tudós, 1852-ben egy levelében azt írja: „Az idő felhasználásának legjobb módja, hogy naponta egy félórát szentmise-hallgatásra szánunk.”

García Moreno Gábor, Ecuador köztársaság elnöke, ki 1875-ben vértanuhalt halt hitéért, párisi diákeveiben naponta hallgatott szentmisét. Elnök korában ő maga készítette elő a miséző pap ruháját és családja és házanépe jelenlétében ő maga ministrált a szentmisén.

Manzoni Sándor, olasz regényíró, naponta hallgatott szentmisét, Életirója, Morganti Enrico írja, hogy általosan, térdenállva imádkozott a szentmise alatt és gyakorta áldozott.

Gerrini Contardo, olasz jogtudós, barátai előtt egyszer így nyilatkozott: „Nem szomorú-e bármelyikünk azon a napon, melyen szentmisét nem hallgatott?”

Lamorinière Leo, francia marsall, egy látogatás bejelentésére ezt izenté: „Holnap reggel 8 óra után rendelkezésére fogok az illetőknek állni, előbb ne jöjjen, mert 7 órakor szentmisén vagyok.”

Anyák napja

Áldozócsütörtökön valóságos népvándorlás indult a polgári iskola felé. Kora délután virágos ágakkal, csokrokkal jöttek a külterületi elemi iskolások: décspáskomiak, ugariak, kocsorhegyiek stb.-nek, Három óra körül már a belterületi elemi iskolások is gyülekeztek. Négyre pedig a sok vig gyermek lármájától hangos volt a polgári iskola udvara.

A polgári iskola nagy természetzsufolásig megtöltötte a szülőket, főképen édesanyák nagy serege. Először a polgári iskola növendékei szerepeltek. Az ifj. Vöröskereszt tagjai rendezték az ünnepélyt. özv. dr. Maáczt Jánosné vezetésével, a következő műsorral: 1. Vöröskereszt Jelige. Énekelték a növendékek. 2. Anya-öb. Gyula diáktól. Szav. Uhin Vendel I. o. t. 3. Ünnepi beszédet mondott Honti Mária IV. o. t. 4. Édesanyám. Énekelték Kurilla A. és Honti Mária IV. és Kalmár M. III. o. tanulóik. 5. Két diák beszélget. Előadták Köles D. és Varga L. IV. o. t. 6. Tréfás kánon. Énekelték: Maáczt L. II. Kurilla L. IV. Kurilla I. III. és Timár Ede III. o. t. 7. Anyák napján c. szindarab. Előadták magyar tánc és ének számokkal a III. és IV. o. leányok. 8. Keringők. Hegedülte Katona Irén II. o. t. 10. Táncolt Bence Izabella. 11. Magyar anyák. Móra Lászlótól. Szav. Timár Margit IV. o. t.

Az elemi iskolák növendékei szebbnél-szebb szavakat, meghatározható kis szindarabokat adtak elő, ügyesen, jól előkészítve. Minden egyes számból az édesanya iránti mélyszéles szeretet csillogott elő.

A polgáristák lelkesek, az elemisták pedig virágsokot nyújtottak át édesanyjuknak.

Az ünnepély végén Csernus Mihály apátplebános meleg szavakkal üdvözölte a szülőket, különösen a többgyermekes anyákat. Beszédében kidomborította a Krisztusi erkölcsi törvények szerint élő édesanya gyönyörű szép hivatását és nemes önfeláldozását katolikus és nemzeti szempontból.

A magyarság élettereje és jövője a magyar anyák termékenységétől függ.

Az egy-két gyermekes modern családok elkényeztetett gyermekei nemhogy felvirágoztatni, de még fenntartani sem tudják Szent István ősi országát — a szomszéd fajok szaporulat bősége ellenében.

Az ünnepély a Himnusz eléneklésével ért véget.

* * *

Szülői értekezletre jöttek össze Áldozócsütörtökön növendékeink szülei melyen dr. Hunya Sándor tanár tartott értékes előadást. A szülői ház részvétele a tanulók

iskolai munkájában" címén, melyben részletesen fejtegette hogy miképpen támogathatják a tanulót iskolai munkájának elvégzésében a szülők. Továbbiakban rámutatott, hogy mi lehet az oka, ha a gyermek otthon nem képes az iskolai feladatát elvégezni és hogyan lehet ezen nehézséget megszüntetni. Végül kérte a szülőket hogy az iskola és a szülői ház a gyermekek jobb nevelése érdekében fogjon össze. Közös akarrattal és erőfeszítéssel dolgozzunk, hogy Isten dicsőségére és édes magyar hazánk javára derék, kötelességtudó, munkás művelt hazaszerető nemzedéket nevelhessünk.

Utána Csernus Mihály apátplebános, iskolaszéki elnök fejtegette a polgári iskola népművelő és nevelői fontosságát. A mai időben mindenkinek szükséges a négy középiskola elvégzése, akár tovább tanul, akár atyjának régi mesterségét folytatja. Országunk megnagyobbodásával sokan elhelyezkedtek a visszatért területeken, a polgári iskola elvégzése után. A tanári-karnak és szülőközösi feladata, hogy valláserkölcs tekintetben egyensúlyozott liliomös-lelkű, tekintélyt tisztelő, rendhez és szorgalmas munkához hozzászoktatott, magyar érzésű ifjúságot neveljünk egyházunknak és községünkön keresztül keresztül hazánkunk. A szülők szívveljék meg az elhangzottakat és segítsék elő a tanári-kar munkáját.

Dr. Csókási Béla igazgató adott még értékes felvilágosítást a tanítás anyagi feltételeiről, az iskolai törvényeknek a szüniidőben való pontos betartásáról s a jövő tanévi beiratásokról idejéről.

Tornaünnepély

Az endrődi rom. kat. Szent Imre polgári fiúiskola 1941. évi június hó 15-én fél 4 órai kezdettel tartja a ligeti sportpályán nyilvános tornaünnepélyt melyre a T. szülőket és a nagyérdemű közönséget ezúton hívja meg a tantestület.

Igazgatóság.

Tanulók!

Figyelem! A nyári szüniidőben minden tanuló vasár- és ünnepnapokon szentmisét köteles hallgatni. A tantestület itthon időző tagjai — saját iskoláikból vezetik tanulóikat. Azok a külterületi iskolakötelesek, akik a belterületi templomban kívánják szentmisét hallgatni, a központi leányiskolában vagy a polgári iskolában gyülekezzenek, ahonnan vezetésük történik. A külterületi szentmisék időrendjét a Hármas-Körösben mindig megtalálják az olvasók.

Sokgyermekes édesanyák

jutalmazása. Anyák napján Csernus Mihály apátplebános kilenc olyan sokgyermekes katolikus édesanyát részesített pénz és természetbeni segélyben, akik 1930 óta legalább hat gyermeket hoztak a világra. Sajnálatos, hogy ilyen nagy községben csak 9 anya akadt, aki istenfélő, becsületes házassági élete és szent hivatása tudatában anyai legszentebb kötelességét áldozatos lélekkel teljesítette. Öszinte tiszteletünknek és nagybecsülésünknek óhajunk kifejezést adni, amikor a kilenc igaz magyar édesanya nevét ide iktatjuk: özv. Jambrik Lukácsné sz. Gácsi Veronika (7 gyermek), Majoros Györgyné sz. Bela Etelka (6 gyermek), Kurilla Ágostonné sz. Gonda Etelka (7 gyermek), Barják Mihályné sz. Czikkely Mária (6 gyermek), Ungi Jánosné sz. Fekécs. Etelka (6 gyermek), Szujó Vincéné sz. Dinya Franciska (8 gyermekből 5 élő), Wagner Györgyné sz. Dávid Mária (6 gyermekből 5 élő), Deákfalvi Andrásné sz. Timár Mária (10 gyermekből 8 élő), Szosznyák Rezsőné sz. Dávid Ilona (6 élő).

Apátplebános ígéretet tett, hogy a sokgyermekes családok jobb tehetségű gyermekei az endrődi polgári iskolában külön előnyt és anyagi segítséget is nyernek.

Az endrődi rom. kat. Szent Imre polgári fiúiskola felvételi tájékoztatója az 1941-42. iskolai tanévre

A beiratások június hó 23-án, a pótbéiratások szeptember 6-án és 7-én lesznek.

A polgári iskola I. osztályába azok a tanulók iratkozhatnak be, akik az elemi iskola IV. osztályát legalább elégséges eredménnyel elvégezték, szeptember hó 15-ig 10 életévüket betöltötték, de 13 életévüket még nem érték el.

Aki első ízben iratkozik iskolánkba, a következő okmányokat hozza magával: 1 utolsó iskolai bizonyítványát, 2 születési anyakönyvi kivonatát (keresztlevelét), 3 újraoltási bizonyítványát, Aki már járt iskolánkba csak tanulmányi értesítő könyvecskéjét hozza magával.

Az elemi iskola V-VI. osztályát végzett tanulók felvehetőek a polgári iskola II. osztályába, ha az utolsó két évet — az írás, ének és testgyakorlás kivételével — minden tantárgyból legalább jó eredménnyel végezték és az I. osztályos magyarból, németből és számtan-mértanból a felvételi vizsgálatot legkésőbb szeptember hó 30-ig sikerrel letették. A felvételi vizsgálat írásbeli és szóbeli.

Dija 20 pengő. A folyamodványt legkésőbb július hó 15-ig kell az igazgatóságnak beadni.

Tandijak: A rom. kat. vallásuak tandij és mellékdijak címén évi 44.— pengőt, a protestánsok évi 69.— pengőt, az izraelita vallásuak 88.— pengőt fizetnek.

A tandij havi részletekben is fizethető minden hónap 5-ig.

A szegénysorsu és jó előmeneteli tanulónk tandijkedvezményt kaphatnak. Iskolánk segélykönyvtáránál tankönyveket is kaphatnak csekély használati díj ellenében szegényebb sorsu növendékeink. Igazgatóság.

Közgyűlés. Az endrődi rk. egyházközségi képviselőtestület legutóbbi közgyűlésén — a folyó iskolai ügyek mellett — letárgyalta az egyházközség jövő évi költségvetését is. A költségvetési tervezet az évek óta tartó vízkárok és gyenge termések okozta adótörlesztések miatt fedezet — hiánnyal zárul. Képviselőtestület nem kíván újabb adóemelést, mert az eddigi iskolai adóterhek is a teherbíró képesség legfelső határán állnak. Részben a politikai község törvényes fenntartási hozzájárulását kéri biztosítani, részben kölcsön útján kívánja fedezni az el nem hárítható, multhatatlanul szükséges kiadásokat. Foglalkozott továbbá képviselőtestület a Kultuszminisztériumtól elrendelt VII. osztályok megnyitásának kérdésével is. Felterjesztést tett a szegedi tankerületi Főigazgatóságtól, hogy a miniszter a rendelet részben módosításával a kondorostanyai központ, a két öregkerti, decspáskumi, gyomavégi és mihóti, továbbá a varjasi I. és a csejti iskolában engedélyezze a VII. osztály megnyitását. Ahol megnyílik a VII. osztály, azon körzetekben a VI. osztályt végzett növendékek nem ismétlőiskolába, hanem a VII. osztályba tartoznak járni. Képviselőtestület köszönetét fejezte ki Endrőd község képviselőtestületének a temetői ravatalozók építési költségeihez való hozzájárulásáért.

Erős iramban épül a gyomaendrődi új betonut. A kétkedők végre megnyugodtak azzal a megjegyzéssel, hogy „hát nem hittük volna, hogy az alispány ur ilyen gyorsan a szavának áll!?” Sokan azt is hozzátették, hogy „Isten éltesse sokáig!”

Halálozás. Ismét egy áldott, jó lelket temettünk: Pajor Krisztinát, Kalmár Vincének, az endrődi egyházközség világi elnökének nemesszívű, köztiszteletben álló hitvestársát. A község színe-java ésvett a jós ágos matróna temetésén és szívből imádkozott érte, hogy az Ur Jézus legyen örök jutalma. — Váratlanul, szívszélhűdésben halt el a villanytelep érdemes igazgatója: Gellai Mihály birtokos. A szövetkezet agilis vezetőjét veszítette az elhunyt férfiuban.

A déli országrészek visszatérése és a magyar katolicizmus

A déli országrészek visszatérésevel ismét jelentősen emelkedett Magyarország területén a katolikusok száma.

A Bácskában, ahol a szabadkai adminisztratura területe 8.712 négyzetkilométer volt, a katolikus hívek száma az 1937-iki állapot szerint kerekén 480.500 volt, míg a más vallásuak közül 194.400 görögkeleti, 95.500 protestáns, 13.500 zsidó és 6.200 egyéb.

A baranyai háromszögben a katolikusok száma kerekén 35.000, akik két esperesi kerület 16 plebániáján élnek. Itt a görögkeletiek száma 7.500, a reformátusoké 5.000, az evangélikusoké 600, zsidó és egyéb 1.000.

A Murán inneni részben 21 plebánián kerekén 64.700 a kato-

likusok száma, míg a luteránusoké 23.300, a kálvinistáké 250, zsidóké 350.

Ha az első bécsi döntés óta történt országgyarapodásokat tekintjük, akkor vallási szempontból megállapítható, hogy a katolikusok lélekszáma erősen gyarapodott és az idei év május 1-én 14.660.000-et kitevő országos lélekszámból a katolikusoké 9.600.000. Ez körülbelül 65,5%-nak felel meg, ha azonban figyelembe vesszük a fentebb említett két román nyelvű gör. kat. egyházmegye még hiányzó számadatait nyugodtan állíthatjuk, hogy erősen megközelíti, sőt talán el is éri a katolikusok lélekszáma az ország lakosságának 67 százalékát.

Az ország nagy részében javultak a gabonaneműek terméskilátásai

Az földmivelésügyi miniszter legújabb vetésjelentése szerint két hét óta a gabonaneműek terméskilátásai az ország nagy részében javultak és csak kevés helyen tapasztalható némi visszaesés. Különösen szépen fejlődtek a takarmány-, kapás- és kerti növények.

Az őszi búza korai vetése a melegebb idő hatására erőteljes fejlődésnek indult. Részben kikalászolt, részben még hasban van. A késői vetések sok vidéken fejlődésükben még vissza vannak maradva, gázosak, ritkák, alacsonyak, a mélyebb és nedvesebb részeken pedig sárgás színűek.

A rozs korai vetése elég sűrű és magas, kalászát kihányta és virágozni kezd, a déli részeken már elvirágozott. A késői vetések szintén kikalászoltak és helyenként már virágoznak. Általában azonban ritkák, alacsonyak és kikalászottak.

Az őszi árpa jól fejlődik, kikalászolt és virágozni kezd. A nedvesebb részeken ritka és ga-

zos. — A tavaszi árpa a kedvező időjárás hatására erős fejlődésnek indult.

A zab az utóbbi időben sokat javult, de fejlődésében még vissza van maradva. A korábbi vetések szárba indultak, a későbbiek most bokrosodnak.

A tengeri korai vetése helyenként hiányosan kelt. Pótlása és kapálása folyamatban van. A későbbi vetések jól kelnek és a kedvező időben jól fejlődnek, egyes vidékeken még vetik.

A burgonya korai fajtái jól keltek, erőteljesen fejlődnek és helyenként már virágoznak. Kapálásuk és töltögetésük is folyamatban van. A késői fajták most vannak kelőben.

A szőlők állapota: az utóbbi hetek kedvező időjárása következtében a szőlők országsszerte erőteljes fejlődésnek indultak. A peronoszpóra szórványos fellépését a pécsi, szegedi, sátoraljaújhegyi és érsekújvári kerületekből jelentették.

TIZENNYOLCMILLIÓ PENGŐ GYERMEKNEVELÉSI PÓTLÉKBAN RÉSZESÜLTEK AZ IPARI MUNKÁSOK

Az Országos Ipari és Bányászati Családpénztár számvevőségének múlt évi kimutatása arról fejejt be, hogy a családpénztár 1940-ben több mint tizennyolc millió pengővel segítette gyermekei nevelésében az ipari és bányászati munkásokat. 300.651 gyermek után 162.368 munkás igényelte a gyermeknevelési pótlékot. A családpénztár évi hatvan pengővel járul hozzá egy-egy munkásgyer-

mek eltartásának költségeihez. Három gyermeket alapul véve tehát a családpénztár átlagban évente 180 pengőt juttat a munkáscsaládok háztartásába. A tavaly kiadott tizennyolc millió pengőre 3.306 üzem adott fedezetet. A múlt év szeptemberétől kezdve már a visszacsatolt keleti és erdélyi területek is részesültek összesen 352.000 pengő családi pótlékban.

ELENGEDIK AZ ÁRVIZSUJTOTTA GAZDÁK ADÓJÁT

A pénzügyminiszter a napokban rendeletet adott ki, amellyel az eddigi rendelkezéseken túlmenően lehetővé teszi az árvizkárosult gazdák földadójának elengedését. A rendelet háromféle vizkárt szenvedett területet különböztet meg.

1. Az 1941. évi árvizek és belvizek nagyobb részben már 1940-ben is víz alatt volt területeket árasztottak el. E területek után az 1941. évre előírt földadót és járulékait teljes egészében törölni kell.

2. Teljes egészében törölni kell azoknak a földterületeknek a földadóját és járulékait, amelyek azért kerültek viz alá, mert a hatóság rendelkezése alapján a zsilipeket

lezárták és védőtöltéseket vágattak át, hogy más, nagyobb fontosságú területeket mentesítsenek az árviztól. Ha ezek a területek ebben a gazdasági évben még hasznosíthatók, úgy adómérséklésnek van helye.

3. Az olyan földterületek, amelyek 1940-ben nem szenvedtek vizkárt, 1941-ben azonban víz alá kerültek, kivételesen a földadónak és járulékaiknak 50 százalékos elengedésében részesíthetők, ha ebben az évben már nem lehet hasznosítani.

A vizkárt szenvedett területeket június 15-éig be kell jelenteni a községi előjárásnál, illetve a városi adóhivatalnál.

Eladó.

MÉZPERGETŐ

4 drb. nagyboconádi keretre, erős gyári forgatható rostabetéttel.

Zöld Péternél

Gyoma,
I. Deák Ferenc ut 22.

TÖBB EGYHÁZI

kisebb birtok kedvező fizetési feltételek mellett
eladó.

Felvilágosítást a plebánián adnak.

Az Országos Nép- és Családvédelmi alapról

Az országgyűlés 60 millió pengőt szavazott meg az Országos Nép- és Családvédelmi Alap. (ONCSA) javára. Vármegyénként megalakultak már a Közjóléti Szövetkezetek, amelyek az alap terhére a rászoruló igénylőknek természetben adnak kölcsönt (tehenet, kecskét, malacot, nyulat, libát, kacsát stb), sőt házépítéshez is anyagot. A szegények az így nyert segítyt természetbeni szolgáltatásokkal fizetik vissza. Ez valóban „produktív” segélyezési mód.

Legyünk rajta, hogy szegény hűveink mennél nagyobb mértékben részesüljenek az Alap jótéteményeiből. Érdeklődjünk az illetékes járási szociális előadónál, vegyünk részt a szociális munkaközösség vezetésében és járjunk utána, hogy és mit kaphatnak szegényeink a vármegyei Közjóléti Szövetkezettől?

NÉPMOZGALMI ADATOK májusi hónapról.

Születettek:

Benyó István és Lipták Neszte leánya: Gizella Monika, Gellai Imre és Csuvár Erzsébet fia: Tibor Géza, Kondor Gyula és Kugler Magdolna leánya: Zsuzsanna Mária, Dinya Miklós és Gyuris Margit fia: Vince Miklós, Turcsányi János és Gyuricza Ilona leánya: Emma, Valuska Mária fia: Jenő János, Martinák János és

Vári Mária fia: János István, Nádudvary Zsigmond és Nándori Irma leánya: Irma, Hegedüs Monika leánya: Mária Magdolna, Bukva Sándor és Vince Erzsébet leánya: Eszter, Hegedüs Imre és Németh Viktória leánya: Mária Magdolna, Vaszkó Imre és Dinya Mária fia: Imre, Hunya Ede és Timár Terézia fia: Ernő István, Rózsa István és Dógi Lenke fia: István.

Jegyetváltottak:

Végyvári Károly máv. mozdonyvezető — Uhrin Piroskával, Majoros János napsz. — Szunyogh Annával, Giricz Imre fműves — Hunya Máriaival, Szabó Imre és Wagner Amália, Hegedüs Lajos fműves — Kenyeres Viktóriával, Fülöp János kovács — Hornok Viktóriával.

Hazasságra léptek:

Kiszely Ferenc cipész — Hegedüs Margit, Fülöp Miklós cipész — Timár Mária, Hornok Elek ács — Timár Mária Terézia, Barják Lajos munkás — Polgári Mária, Hunya Imre fműves — Németh Ilona, Fodor János munkás — Forgács Mária, Boda István csendőrőrmester — Dávid Etelka, Adamik Imre fműves — Forgács Julianna, Roik József fműves — Szosznyák Etelka, Gyebnár Ferenc éttermi segéd — Kiszely Margit.

Meghaltak: Timár Veronika 77 éves csontdaganatban, Kmelár János fműves 78 éves bél- és végbélrákban, Hornok János fműves 71 éves véres agygutában, Szujó Eszter 19 éves gümőkórban Fazekas András 77 éves ny. m. kir. főállatorvos szervi szivbajban, Gellai István fműves 73 éves gyomorrákban, Varga Elek munkás 58 éves veselőban, Jakus János v. községi rendőr 80 éves aggkori gyengeségben, Béla Rozália 61 éves gyomorrákban, Klinghammer Ferenc kalapos 82 éves véres agygutában, Bukva Mátyás munkás 69 éves véres agygutában, Hegedüs Anna 83 éves véres agygutában, Pajor Krisztina 69 éves véres agygutában, Buza Terézia 65 éves tüdőgümőkórban, Pelyva Franciska 52 éves szervi szivbajban, Gellai Mihály fműves 47 éves szivszélhűdésben, Mikó István munkás 78 éves véres agygutában.